

UDK:325.14:94(430)

*Xiyolaxon TURG'UNOVA ,
O'zbekiston Milliy universiteti magistranti
E-mail:khiyolakarimova@gmail.com*

AnDU t.f.f.d.(PHD) dots.v.b J.M. Xasanov taqrizi asosida

ANGELA MERKEL'S HELP TO EUROPEAN IMMIGRANTS

Annotation

In this article Angela Merkel's reforms during the migration crisis in Europe in 2015 is analyzed. And also difficulties of reforms and ways to solve problems are analyzed based on information from mass media and foreign sources. The results of her career and achievements are disclosed.

Key words: Angela Merkel, European immigrant crisis, vice chancellor Zigmar Gabriel, Bavarian Minister Horst Seehofer, Yasmin Fahimi, SPD, CSU, Lisbon Treaty, NATO, UN Nansen award.

ПОМОЩЬ АНГЕЛЫ МЕРКЕЛЬ ЕВРОПЕЙСКИМ ИММИГРАНТАМ

Аннотация

В данной статье рассматривается реформы Ангелы Меркель во время миграционного кризиса в Европе 2015 году. На основе информации СМИ и иностранных источников проанализировано трудности реформы и решения проблемы. А также раскрыто награждения за достижения.

Ключевые слова: Ангела Меркель, европейский иммиграционный кризис, вице-канцлер Зигмар Габриэль, министр Баварии Хорст Зеехофер, Ясмин Фахими, СДПГ, ХСС, Лиссабонский договор, НАТО, премия ООН имени Нансена.

ANGELA MERKELNING YEVROPA MUHOJIRLARIGA BERGAN YORDAMI

Annotatsiya

Ushbu maqolada 2015-yil Yevropa muhojirlar inqirozi davrida Angela Merkelning bergan yordami, islohotlari, bu borada duch kelgan qiyinchiliklari va yordami evaziga BMTning "Nansen" mukofotiga sazovor bo'lgani muhokama etiladi.

Kalit so'zlar: Angela Merkel, Yevropa muhojirlar inqirozi, vitse-kansler Zigmar Gabriel, Bavariya vaziri Horst Seehofer, Yasmin Faximi, SPD, CSU, Lissabon shartnomasi, NATO, BMTning "Nansen" mukofoti.

Kirish. Angela Dorotea Merkel Germaniyaning birinchi ayol kansleri bo'lib, 2005-2021-yillar davomida Germaniya hukumati rahbarligiga ketma-ket uch marta saylangan yagona ayol kansler hisoblanadi. U faoliyati davomida nafaqat Germaniyada balki, 2007-yilda Yevropa ittifoqining (EI) rahbari sifatida ham faoliyat olib bordi. Siyosiy faoliyati davomida Germaniya tashqi siyosatda Yevropa Ittifoqi va NATOda ham xalqaro hamkorlikni hamda transatlantik iqtisodiy aloqalar (TEK-Qo'shma Shtatlar va Yevropa ittifoqi o'rtasida iqtisodiy hamkorlikni yo'naltirish uchun tuzilgan organlarini) mustahkamlashga alohida e'tibor qaratdi. Jumladan, 2008-yilda Merkel Berlin deklaratsiyasi bo'yicha muzokaralarni olib borishda va mavjud muommolarni ijobiy hal qilishda muhim rol o'ynadi [1]. U shuningdek, 2007-2008-yillardagi global moliyaviy inqiroz va 2009-yildan 2010-yillarning o'rtalarigacha Evropa Ittifoqida qarz inqirozini hal qilishda muhim rol o'ynadi. 2008-yil 26-noyabrda Yevropa Komissiyasi global moliyaviy inqirozning a'zo mamlakatlar iqtisodiyotiga ta'sirini bartaraf etish uchun 200 milliard yevro miqdoridagi "Yevropani rag'batlantirish rejasi"ni taklif qildi. Unda turg'unlikka qarshi kurashish uchun infratuzilma xarajatlari va davlat investitsiyalariga e'tibor qaratildi.

Merkelning ichki siyosatda Germaniyada atom energetikasidan foydalanishni bosqichma-bosqich to'xtatish, issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish va qayta tiklanadigan energiya manbalarini ko'paytirishga intildi. 2010-yil sentabr oyida esa energetikani rivojlantirish maqsadida dasturini e'lon qildi. Bu dastur Germaniya tomonidan past uglerodli, ekologik xavfsiz, ishonchli va arzon energiya ta'minotiga o'tishni davom ettirishni nazarda tutardi. Uning

yana bir islohoti muddatli harbiy xizmatni bekor qilgani bo'lib, buning natijasida Germaniyada 2011-yilda qisman qurolli kuchlarni "professionallashtirish" maqsadida harbiy xizmatga chaqirishni to'xtatib qo'yildi. Uning boshqaruv davrida xalqaro maydondagi Yevropa muhojirlari inqirozi va Germaniyadagi COVID-19 pandemiyasi kabi global muommolar vujudga kelganligi bilan ham izohlanadi.

2014-yilda u Yevropa Ittifoqida eng uzoq vaqt xizmat qilgan amaldagi hukumat rahbariga aylandi. Germaniyadagi migrantlar, 2015-yil oktyabr.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. 2015-yil oxiri urushlar va ta'qiblar tufayli qochib ketganlar, majburiy ko'chirilganlar soni bo'yicha rekord o'rnatildi. Jami 65,3 million shaxs ko'chirilgan, ulardan 21,3 millioni qochqinlar. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Qochqinlar bo'yicha Oliy Komissarligi (UNHCR) 1950-yilda tashkil etilganidan beri qayd etgan eng yuqori ko'rsatkich bo'ldi. Xuddi shu yil davomida keng ko'lami inqiroz, faqat 107,100 qochqinlar rasmiy qayta joylashtirish dasturlari orqali qayta joylashtirish uchun qabul qilingan, holbuki, dunyo bo'ylab 3,2 million kishi boshpana uchun murojaat qilgan. Dunyo qochqinlarining aksariyati rivojlanayotgan o'nta mintaqada joylashgan [2]. Germaniya qochqinlarga o'z bag'rini ochdi. Qochqinlar Merkelning 2015-yilgi Yangi yil murojaatida asosiy mavzu bo'ldi: "Ko'pchilik tom ma'noda o'limdan qutulib qoldi. O'z-o'zidan ma'lumki, biz ularga yordam beramiz va bizdan panoh so'ragan odamlarni qabul qilamiz"-dedi. Yozda ularning soni ko'payganligi sababli, u Germaniyadagi qochqinlar boshpanalariga tashrif buyurdi. "Wir schaffen das"- "biz buni hal qila olamiz" Germaniya kansleri Angela Merkel tomonidan 2015-yilgi Yevropa

muhojirlari inqirozi paytida Germaniya bu muammoni yengishi mumkinligi haqida aytgan.

Tadqiqot metodologiyasi. 2015-yilda Yevropaga boshqa davlatlardan kelgan muhojirlarning harakati yanada ham kuchaydi. Dunyo bo'yicha bu Suriyadan qochgan insonlar sifatida tanilgan. Shu yili Yevropadan boshpana so'raganlar asosan suriyaliklar edi[3]. Yevropa 2010-yilda Yaqin Sharq, Osiyo, Afrikaning ayrim qismlaridagi mojarolar, xususan, Suriya, Iroq, Afg'onistondagi urushlar, shuningdek, Nigeriya, Pokistondagi terroristik harakatlar va uzoq vaqt davomida odamlarlar kelishini ro'yxatga olishni boshlagan edi. Uning hukumati Yevropa qoidalarini to'xtatdi ya'ni: Yevropa ittifoqiga ruhsatsiz kirish uchun Yevropa bo'ylab barmoq izlari, ma'lumotlar bazasini o'rnatadigan reglament-Dublin reglamenti. Uning o'rniga Merkel, agar suriyalik odamlar Yevropa Ittifoqining boshqa davlatlari orqali Germaniyaga kelgan bo'lsa, Germaniya ham boshqa so'rovlarini ham ko'rib chiqishini ma'lum qildi. O'sha yili bir million bir yuzga yaqin boshpana izlovchi Germaniyaga kirdi[4]. Koalitsiyaning kichik hamkori, vitse-kansler Zigmar Gabriel Germaniya keyingi bir necha yil davomida har yili besh yuz ming odamni qabul qilishga imkoniyati borligini aytdi. Hukumatning muhojirlarning yangi to'loqini qabul qilishga Germaniya aholisining qarshiliklari kuchli edi va immigratsiyaga qarshi noroziliklar ham kuchayib bordi. Merkel Germaniyaning muhojirlar oqimi kurashish uchun iqtisodiy kuchi borligini ta'kidladi va Germaniya qancha bo'lsa ham muhojirlarni qabul qilishini yana bir bor takrorlagan. 2015-yil sentabr oyida butun mamlakat bo'ylab germaniyaliklar kelayotgan qochqinlar va muhojirlarni kutib oldi. Merkel Xristian Demokratik Ittifoqi qardosh partiyasi - Bavariyadagi Xristian-ijtimoiy ittifoq (CSU) rahbari va o'sha paytdagi Bavariya vaziri Horst Seehofer bo'linish va bir-biriga qarshi kurashish xavfi ostida bo'lgan tarixiy CDU/CSU ittifoqi bilan Konstitutsiyaviy sudga rasmiy shikoyat yuborish bilan tahdid qildi. Seehofer Merkelning muhojirlarni qabul qilish qarorini tanqid qildi. Seehofer Germaniyaga kelgan boshpana izlovchilarning 30 foizga yaqini Suriyadan ekanliklarini da'vo qildi, aslida boshqa davlatlardan ekanligini taxmin qildi[5]. Yevropa Ittifoqi majburiy qochoqlardan voz kechgan a'zo davlatlar uchun mablag'larini kamaytirishni taklif qildi. Ayni paytda, hukmron koalitsiyaning kichik hamkori, Sotsial-demokratik partiya (SPD) bosh kotibi Yasmin Faximi Angela Merkelning Vengriyadagi muhojirlarning Germaniyaga kirishiga ruxsat beruvchi siyosatini "Evropa qadriyatlarini qiyin sharoitlarda ham amalda ekanini ko'rsatuvchi insoniyatning kuchli signali" -deb baholadi[6]. 2015-yil noyabr oyida hukumat koalitsiyasi ichida muzokaralar olib borildi unga ko'ra: muhojirlar uchun oilalarni birlashtirishni ikki yilga to'xtatish, chegarada "Tranzit zonalarini" tashkil etish va boshpana olish imkoniyati past bo'lgan muhojirlarni ariza topshirguniga qadar u yerda joylashtirish. Ushbu yangi choralarni ma'qullagan va ularsiz koalitsiyani tark etish bilan tahdid qilgan. CSU va ularga qarshi bo'lgan SPD o'rtasida ziddiyat mavjud. Merkel choralarga rozi bo'ldi. 2015-yil noyabr oyidagi Parij hujumlari (2015-yilning 13-noyabr kuni Fransiyaning Parij shahrida sodir bo'lgan muvofiqlashtirilgan islomiy terrorchilik hujumlari) Germaniya rasmiylarining Yevropa Ittifoqining muhojirlarga nisbatan siyosatiga nisbatan pozitsiyasini qayta ko'rib chiqishga turtki bo'ldi. Merkeldan tashqari rasmiylar o'rtasida muhojirlarni Germaniyadagi missiyasi yuzasidan tekshirishda yuqori darajadagi tekshiruv zarurligi to'g'risida konsensus mavjud edi. Biroq, muhojirlarning kirishi cheklanmagan bo'lsada, Merkel Germaniyada boshpana berish siyosatini kuchaytirdi. 2016-yil oktyabr oyida Merkel Mali va Nigerga rasmiy tashrif bilan bordi. Diplomatik tashrif davomida ularning hukumatlari odamlarning o'sha mamlakatlardan qochishiga sabab bo'lgan sharoitlarni qanday yaxshilashi va bu davlatlar orqali undan

noqonuniy migratsiyani qanday kamaytirish mumkinligi muhokama qilindi. Germaniya bo'ylab muhojirlarning kirib kelishi o'ng qanot saylov imtiyozlarini oshirdi va Germaniya uchun alternativ (AfD) 2017-yilgi Germaniya federal saylovida 12 foiz ovoz oldi[7]. Ushbu voqealar Germaniyada o'ng qanot populizmining kuchayishi sabablari haqida munozaralarga sabab bo'ldi. Yevropa muhojirlari inqirozining natijasida o'ng qanotlar imtiyozlarining kuchayishi minglab odamlarni, asosan musulmon davlatlaridan Germaniyaga olib kelgan va nemislar ulushida qochqinlar Germaniya uchun etnik va madaniy tahdid degan fikrni uyg'otgan. 2018-yil mart oyida CSU Xorst Seehofer ichki ishlar vaziri lavozimini egalladi. Seehofer e'lon qilgan siyosati shundan iboratki, u "tezroq boshpana berish tartib-qoidalari va izchil deportatsiyalar uchun bosh reja"ga ega edi. Seehoferning rejasiga ko'ra, Germaniya allaqachon deportatsiya qilingan yoki kirishi taqiqlangan muhojirlarni rad etadi va politsiyaga Yevropa Ittifoqining boshqa joylarida ro'yhatdan o'tgan barcha muhojirlarni, agar bu davlatlar ularni qaytarib olishga rozi bo'lishidan qat'iy nazar, qaytarishni buyuradi. Merkel muhojirlarni qo'shni davlatlarga bir tomonlama tartibda qaytarib yuborish, Yevropa Ittifoqi barqarorligiga xavf tug'dirishdan qo'rqdi.

Seehofer 1-iyul kuni Yevropa darajasida yechim topgunga qadar immigratsiya siyosati bo'yicha kelishmovchilikda uni chetlab o'tish tahdididan voz kechdi. 2018-yilning 1-iyulida Seehofer Merkelning Yevropa Ittifoqi mamlakatlari bilan erishgan kelishuvini juda kam deb rad etdi va partiyasi ijroiya organi yig'ilishida iste'foga chiqishini ma'lum qildi, biroq ular buni qabul qilishdan bosh tortdilar. 2018-yilning 2-iyuliga o'tar kechasi Seehofer va Merkel o'zaro kelishmovchiliklarni bartaraf etganliklarini e'lon qilishdi va buning o'rniga chegara nazoratini kuchaytirish bo'yicha murosaga kelishdi. Kelishuv natijasida, Seehofer iste'foga chiqmaslikka rozi bo'ldi va aniq davlatlar bilan ikki tomonlama shartnomalar bo'yicha muzokaralar olib bordi. Seehofer hukumatni deyarli yiqitgani uchun tanqid qilindi, shu bilan birga ushbu siyosat tomonidan nishonga olingan muhojirlarning oylik soni bitta raqamda edi.

Tahlil va natijalar. Angela Merkel 2015- va 2016-yillardagi muhojirlar inqirozi davrida, zo'ravonlik va zulm xavfi ostida qolgan 1,2 milliondan ortiq muhojir va boshpanasiz insonni, o'z yurtiga qabul qilgani uchun, BMTning "Nansen" nomidagi muhojirlar mukofotiga sazovor bo'ldi. Shveysariyaning Jeneva shahrida bo'lib o'tgan taqdirlash marosimida nutq so'zlagan Merkel, mukofotni yordamsevar insonlar nomidan olganini qayd etdi va shu doirada xizmat qilgan va nodavlat notijorat tashkilotlarga minnatdorchilik bildirdi. Birlashgan Millatlar Tashkilotining qochqinlar bo'yicha Oliy komissari Filippo Grandi o'z uylarida ayovsiz janglardan qochishga majbur bo'lgan ko'pchilikning omon qolishi va o'z hayotlarini tiklashiga yordam berishda "buyuk ma'naviy va siyosiy jasorat" ko'rsatgani uchun Merkel honimni olqishladi. O'z mamlakatini 16 yil boshqargan, 2021-yili iste'foga chiqqan sobiq olim 2015-va 2016- yillardagi mojaro avjiga chiqqanda, boshqa davlatlar ulardan yuz o'g'irgan paytda umidsiz suriyaliklarni kutib oldi. O'sha paytda u vaziyatni "bizning Yevropa qadriyatlarimizni ilgari kamdan-kam hollarda sinovdan o'tkazish"- deb ta'riflagan. "Bu insonparvarlik imperatividan ko'p va kam emas edi"- dedi u o'sha paytda. U o'z vatandoshlarini millatchilikni rad etishga chaqirib, ularni "o'ziga ishongan va erkin, rahmdil va ochiq fikrli" bo'lishga chaqirdi[8]. BMT Qochqinlar ishi bo'yicha oliy komissarlik rahbari sobiq kanslerning boshpana izlovchilarni himoya qilish va inson huquqlari, insonparvarlik tamoyillari va xalqaro huquqni himoya qilish borasidagi qat'iyatini yuqori baholadi. "Bu haqiqiy yetakchilik, bizning umumiy insoniyatimizga murojaat qilish, qo'rquv va kamsitishni

targ'ib qilganlarga qarshi qattiq turish edi"- dedi u. U siyosatchilar to'g'ri yo'l tutsa va mas'uliyatni boshqalarga o'tkazib yubormasdan, dunyo muammolariga yechim topishga harakat qilsa, nimaga erishish mumkinligini ko'rsatdi.

Xulosa va takliflar. Angela Merkel mavzusini o'rganar ekanman, ayol sifatida juda hurmatim ortdi. Dunyoda qanday muammo, qanday yechilmagan masalalar va kimga qanday masalalarda yordam kerak bo'lsa, Merkel honim doimo yordamga shoshiladi. Yevropaning eng nufuzli davlat rahbarlari, siyosatchi, olimlar ham u bilan maslahatlashib ish qilishadi. Hattoki, eng qiyin vaziyatlarda ham hech narsadan cho'chimasdan olg'a intiladi. Gretsiya inqirozi, Yevropada muhojirlar inqirozi, pandemiya sharoitlarida va hattoki, Afg'onistondagi qiyin vaziyatlarda ham yordam bergan. Gender tengligi masalasida ayollar rahbar sifatida qanday natijalarga erishishi mumkinligini butun dunyoga isbotladi.

Har yili norvegiyalik tadqiqotchi, olim, diplomat va qochqinlar bo'yicha birinchi Oliy komissar Fridtjof Nansen nomi bilan atalgan 2022-yilgi BMTning Qochqinlar bo'yicha Oliy komissarligining Nansen qochqinlar mukofoti qochqinlarni himoya qilish bo'yicha burchini haddan tashqari oshirgan shaxs, guruh yoki tashkilotga beriladi. Tanlov komissiyasi Merkel xonimning "yuz minglab umidsiz odamlarning himoyasini ta'minlashdagi yetakchiligi, jasorati va rahm-shafqatini", shuningdek, xavfsizlikni qidirayotganlar

uchun "hayotiy uzoq muddatli yechimlar" topishdagi sa'y-harakatlarini tan oldi[9]. Urush, ta'qiblar va inson huquqlari buzilishidan qochishga majbur bo'lganlarni himoya qilishdan tashqari, sobiq kansler Germaniya ta'limi va o'qitish dasturlari, bandlik sxemalari va mehnat bozori integratsiyasi orqali ularni qabul qilish va jamiyatga integratsiyalashuviga yordam berish bo'yicha jamoaviy sa'y-harakatlarining harakatlantiruvchi kuchi edi. U shuningdek, Germaniyada qochqinlarni joylashtirish dasturini kengaytirishga rahbarlik qildi va mamlakatning muhim, ishonchli, faol gumanitar sherik sifatida o'sishini ta'minlashda, jumladan, butun dunyo bo'ylab qochqinlar operatsiyalarida muhim rol o'ynadi. Uning siyosati ham, ommaviy bayonotlari ham boshpana va majburiy ko'chirilishni boshqarish masalalari bo'yicha Yevropa va global munozaralarda ijobiy kuch bo'ldi. 2004-yildan beri Amerikaning biznes jurnali Forbes har yili dunyodagi eng kuchli 100 ta ayol ro'yxatini tuzadi. U taniqli Forbes jurnalistlari, jumladan Moira Forbes tomonidan tahrirlangan ko'rinish va iqtisodiy ta'sirga asoslangan. Germaniyaning sobiq kansleri Angela Merkel 2006-yildan 2020-yilgacha birinchi o'rinda turdi[10]. Faqatgina 2010-yilda bu o'rinda boshqa ayol edi. Bir so'z bilan aytganda dunyo e'tiborini o'ziga qaratgan buyuk ayol. Shunday ayollar borligidan faxrlanamiz.

ADABIYOTLAR

1. Vick, Karl (2015). "Time Person of the Year 2015: Angela Merkel".
2. Maissaa Almustafa "Reframing refugee crisis: A "European crisis of migration" or a "crisis of protection"? Environment and Planning C: Politics and Space Volume 40, Issue 5 Pages: 1064 – 1082, Article first published online: February 4, 2021
3. "Angela Merkel faces outright rebellion within her own party over refugee crisis" The Telegraph. Archived from the original on 25 January 2019. Retrieved 24 January 2016.
4. Ayaz, Ameer; Wadood, Abdul (2020). "An Analysis of European Union Policy towards Syrian Refugees". Journal of Political Studies. 2020, Vol. 27 Issue 2, p01-19. 19p.
5. Holehouse, Matthew; Huggler, Justin; Vogt, Andrea (24 August 2015). "Germany drops EU rules to allow in Syrian refugees"
6. "Refugee crisis: Many migrants falsely claim to be Syrians, Germany says as EU tries to ease tensions Archived 8 November 2020 at the Wayback Machine". Daily Telegraph . 2015 yil 25 sentyabr
7. "Merkel splits conservative bloc with green light to refugees". Reuters. 6 September 2015. Archived from the original on 9 October 2015. Retrieved 10 January 2016.
8. Lucassen, Geertje; Lubbers, Marcel (2012). "Who Fears What? Explaining Far-Right-Wing Preference in Europe by Distinguishing Perceived Cultural and Economic Threats". Comparative Political Studies.
9. "Angela Merkel awarded the 2022 Unesco Peace Prize for her efforts to welcome refugees". The Brussels Times. Retrieved 24 August 2022. .
10. Noer, Michael; Perlroth, Nicole (11 November 2009). "The World's Most Powerful People". Forbes. Retrieved 2009-11-16.